

Prof. Dr. Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií
FF UK

Posudek diplomní práce

Eva Valchářová, *Vývoj cestovního ruchu na Kubě ve 20. a 21. s toletí* 130 str. rkp.

Eva Valchářová zvolila jako téma své diplomové práce místo turistiky v ekonomickém a sociálním životě Kuby dvacátého a počátku jedenadvacátého století. Turistika přitom na Kubě představovala a představuje i politický fenomén, což si Valchářová uvědomovala a svůj výklad proto vztahuje v politickému vývoji Kuby zejména v posledních padesáti letech.

Pojala práci velmi široce a využila velmi různorodé prameny. V první části představila reprodukci textů turistických průvodců z konce devatenáctého a počátku dvacátého století obraz turismu na Kubě v této době. Zdůraznila přitom význam amerických návštěvníků, kteří tvořili až do roku 1959 velkou většinu turistů přijíždějících hlavně do Havany. Ve shodě s realitou pak zmínila pro následující období význam prohibice ve Spojených státech pro rozmach kubánské turistiky. Pro padesátá léta pak opět ve shodě se skutečností podtrhla růst významu turistiky pro kubánskou ekonomiku. Turismus založený na americkém vzoru, tedy kombinace automobilismu s kempy a motely se stal před rokem 1959 druhý nejvýznamnějším kubánským ekonomickým odvětvím. Byl s ním ovšem spojen značný rozmach prostituce orientované na americké zákazníky, což při antiamerikanismu režimu Fidela Castra znamenalo pro kubánský turistický průmysl vážnou hrozbu. Ta se naplnila už na počátku šedesátých let, kdy politické rozhodnutí turistiku na Kubě silně marginalizovalo.

Teprve druhá polovina sedmdesátých let přinesla částečnou změnu.

Jak potom Valchářová konstatuje v další kapitole, stala se turistika po roce 1990 naopak politicky protěžovaným odvětvím a počet přijíždějících návštěvníků mohl dosáhnout a pak překročit čísla z konce padesátých let. Jak ovšem autorka zdůrazňuje a odvolává se přitom i na kubánské studie, stala se důležitou součástí turistiky na Kubě turistika sexuální., samozřejmě opět kritizovaná úředními místy. Poslední část práce je opět reprodukci propagačních materiálů oficiálních kubánských institucí prezentujících Kubu jako přitažlivou turistickou destinaci.

Velký problém práce spatřuji v autorčině tendenci vyslovovat na základě jednotlivých informací zobecňující soudy, které nejsou založeny na analýze širšího komplexu kriticky zvážených údajů. Valchářové nelze upřít píli, shromáždila řadu publikací k dané problematice, s literaturou, primární i sekundární, ovšem zachází s přímo neuvěřitelnou

důvěřivostí, navíc vůbec nerozlišuje mezi seriózní odbornou literaturou, popularizací a nepokrytě propagandistickými texty. Zejména v případě oficiálních dokumentů kubánských institucí či propagačního materiálu kubánských cestovních kanceláří sloužících nejen propagaci Kuby jako turistického ráje, ale současně i propagaci stávajícího režimu je tento nedostatek kritičnosti víc než patrný. Formální předání moci Fidela Castra do rukou jeho bratra Raula nezměnilo dosud na kubánské realitě vůbec nic. Přitom podtrhuji slovo formální, Fidel Castro drží moc i nadále ve svých rukách a tomu odpovídá i dosavadní stav ostrova ve všech sférách života. Valchářové tvrzení, že se životní podmínky Kubánců pomalu mění k lepšímu prostě neodpovídá realitě. Kdyby si kromě materiálů z kubánského velvyslanectví a oficiálních stránek ministerstva cestovního ruchu přečetla několik posledních projevů Raula Castra, zjistila by, že sama hlava kubánského státu mluví o kritické situaci, která vyžaduje neodkladného řešení. Jistou nadějí tu zůstává sjezd komunistické strany Kuby svolaný po řadě odkladů na jaro roku 2011. Nad naplněním této naděje se ovšem vznáší velký otazník. Už proto, že v uplynulých třiceti letech očekávala část kubánské veřejnosti a zejména pak odborníci na Castrův režim změny hned několikrát, aniž se jich přirozeně dočkali.

Otázkou také zůstává, do jaké míry je pak dán přinejmenší rozpačitý dojem z četby diplomové práce nešťastnými formulacemi. Autorčiny věty jsou často složitě konstruované a jejich smysl je třeba obtížně hledat. Co chtěla Valchářová říci např. větou, že Kubánci mají postupně větší pravomoci opravdu nevím (srov. str. 122). Vzhledem k tomu, že jsem jako vedoucí práce mohl sledovat genezi textu a dobře vím, jaké úsilí Valchářová na zpracování tématu vynaložila, doporučuji práci k obhajobě. Pro její snahu při shromáždění potřebného materiálu, který se potom snažila uspořádat a nějakým způsobem interpretovat navrhuji hodnotit práci maximálně stupněm dobře.

V Praze, dne 26. ledna 2011.

Prof. Dr. Josef Opatrný